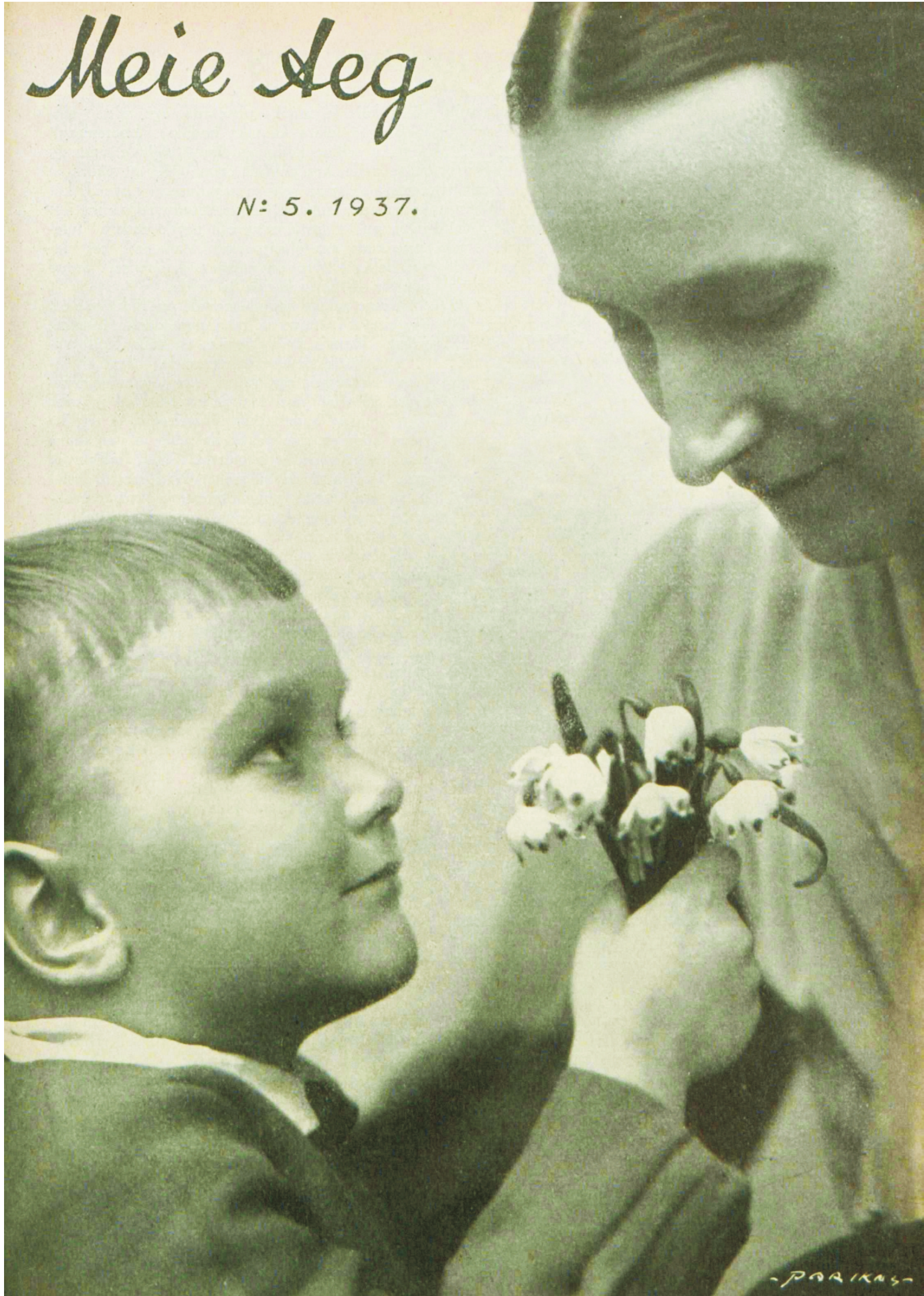


Meie Aeg

N: 5. 1937.



-PARIKAS-

KAUNI KODU HUVIDES

„Ja Jehoova Jumal võttis inimese ja pani teda Eedeni aeda, seda harima ja hoidma.“ 1. Moos. 2.

Elu on rajatud nõnda: Jumal lõi mehe ja naise, õnnistas neid abiellu, andis neile käsu elu edasi anda, ühtlasi andis neile kodu ja seadused, kuidas seda kodu teha kauniks ja armsaks. See on muutmatu põhitõde ja peab jääma. Kodu asutamise ja perekonna soetamise loomusund on iga inimese hinges, — antud Jumalast loomise puhul. Kui püütakse purustada seda põhitõde, siis see toob suurt õnnetust perekonnale, rahvale ja riigile. Kui tänapäev mitmes riigis perekonnad purustatakse tööolude tõttu riiklikes huvides, siis ometi pole sellega toodud kasu ei kodule ega riigile, vaid pigemini kahju, sest on unustatud loomiseseadus. Pole perekonda ja perekondlikku ühiselu, kui mehel ja naisel pole „seltskondlike huvide tõttu“ aega õhtuti või ka muul vabal ajal viibida oma kodus.

Kauni kodu huvides korraldatakse emadepäeva. Selle päeva sihiks on perekonna ja kodu mõtte pühitsemine. Ehkki emadepäeval räägitakse palju emast, siiski see ei tähenda mitte, et isa oleks jäetud tahaplaanile, ei, vaid selle üliarmsa nime ja vastutava seisuse — ema — all tuleb mõelda perekonda, kodu, õnnelikku ühiselu ja kõike, mis teeb kauniks ja armsaks meie eluaseme, meie kodu.

Kaunis kodu... Mida tähendab kaunis kodu? Kas seda, kus luksuslikku küllust ja erakorralikku rikkust palju, aga puudub aeg laste jaoks, kuna igasugused õhtud ja peod võtavad aja. Lapsi kasvatab „diplomeeritud“ kasvataja. Suurim kasvataja ise, ema, kellel loomusunnilt parim kasvataja-and, on oma töö usaldanud teiste kätte. Ei see pole kaunis kodu. Kas see on kaunis kodu, kus mees ja naine elavad ainult huvidele väljaspool kodu? Kas see on kaunis kodu, kus puudub rahu mehe ja naise vahel, puudub üksmeel ja üksteisest arusaamine. Ei!

Kaunis kodu on see kodu, kus meeles peetakse loomiseseadust. Jumal pani inimese oma kodu harima ja hoidma. Kui igaüks harib ja hoiab oma kodu, siis jääb ära kalduvus välis huvidele.

Esimene eeldus kaunile kodule olgu puhtus. Kodu olgu kõige kaunim, armsam ja puhtam. Ükskõik kui väike ta oleks, kui lihtne ta sisustus, kuid ta olgu korralik ja korrapärane. Hoiä oma väike kodu puhas ja tee kõik selle puhtuse heaks. Paljud eesti kodud pole veel korralikud ja puhtad. Liikudes rahva seas võib seda veel sageli näha. Risu ja asjatut kolu on elutubades. Olen näinud eluruume, kuhu kõik võimatut on kokku kantud ja millist ruumi

võiks kõigeaks muuks nimetada, aga mitte elutoaks, rääkimata kauniks koduks. Loomulikult ei paku selline kodu naudingut võõrale, ammugi mitte neile, kes peavad elama päevast päeva ja aastast aastasse sellises segaduses. Lapsed, kes kasvavad niisuguses kodus, muutuvad nüriks ilusa ja puhta vastu, ning ega nende endagi tulevane kodu saa olla parem. Vanemad, kes elavad selles kodus, on unustanud loomisel antud põhitõde — kodu harida ja hoida.

Teine eeldus kaunile kodule on üksmeel, üksteise mõistmine ja rahu perekonna liikmete vahel. Kaunis kodus igaüks on võimalikult viisakas teistele perekonnaliikmetele. Seal ei valitse rusikaõigus ega valjus. Mees ja naine mõistavad üksteist hästi kaunis kodus. Nad jagavad omad mured kannatlikult üksteisega ja on ka rahul kõigega, mis peaks ilial elus ja perekonna eest hoolitsemises ette tulema. Nad mõistavad oma lapsi ja nende hingeelu. Nad peavad lastekasvatases kinni põhimõtetest ja korrapärasusest. Lapsed on kuulelikud oma vanematele ja armastavad neid.

Kolmas ja tähtsaim eeldus kaunile kodule on jumalakartus. Kodu ilma Jumalata ei ole püsiv ega õilis. Jumalakartus toob taeva õhkkonna ja inglite ligioleku kodusse ja perekonda. Perekond koguneb hommikul palvele. Isa või ema loeb juhtsalmi Pühakirjast ja sellele järgneb palve, et Jumal juhiks ja kaitseks nende peret, kodu ja omakseid. Nii minnakse päevatöödele, minnakse vastu tormidele Jumala inglite saatel. Päeval päike kõrvetab, eluülesannete tormid murravad ja iga perekonnaliige on omal kohal tegevuses, et võita kõike, mis ette tuleb selles palavuses või tormis. Saabub õhtu. Jälle koguneb jumalakartlik perekond palvusele. Vaikne tänu tõuseb taevasele Isale abi eest läinud päeval. Ja kui ka päike on põletanud ja tormid murdunud päevatööl olles, siis on jälle kodu ja perekond kohaks, kuhu minna oma muredega ja kuhu võivad mahtuda kõik raskused ja mured ja rõõmud. Õhtuses tänapalves tuuakse perekond Jumala ette ja palutakse kaitset pimedal öösel ja antakse kõik kodukallid selle hooleks, „kes ei tukku ega uinu“.

Jumalakartuse läbi kauniks tehtud kodu on ideaalne kodu. On olemas küll ka puhtaid kodusid, rikkaid kodusid, kus ka ajuti valitseb rahu ja üksmeel, aga kui seal puudub jumalakartus, siis pole see veel tõeline kaunis kodu, mille Jumal asutas loomisel.

Olgu eesti kodudes füüsiline ja hingeline puhtus, olgu seal üksmeel ja rahu ja õilistagu neid jumalakartus. Olgu kodud kaunid!

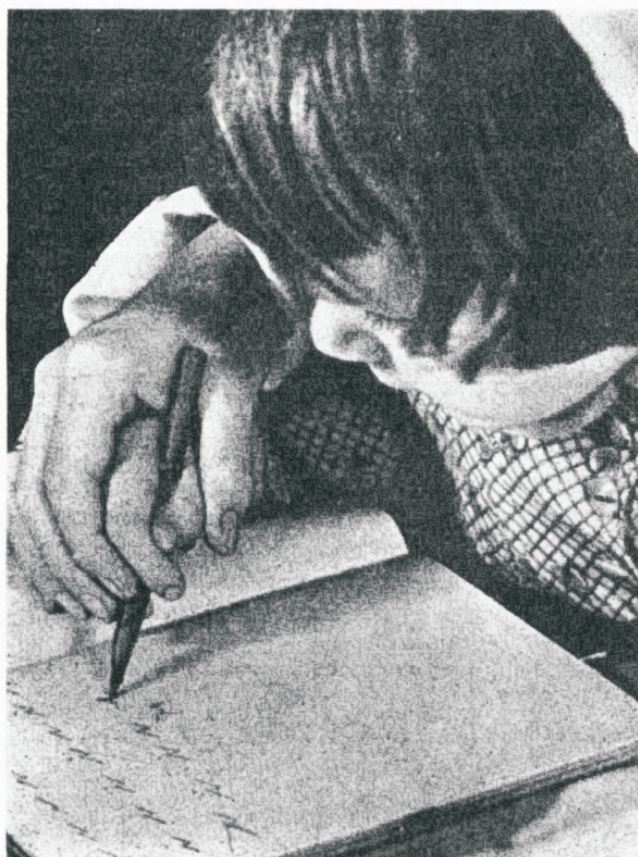
Ed. Mägi.

*Ustavaimad aitajad
teel ellu*

EMA KÄED

Emad aitavad, saadavad ja juhvavad last teel ellu. Need käed on usaldatavaimad toed lapsele esimesest elupäevast peale. Iga tundeliigutus ema südames — armastus, hool ja mure — leiab avalduse käte kaudu. Emad aitavad lapse nälja, muretsevad kehakatte ja valmistavad voodi. Emad saadavad lapse mängu, näitavad lapsele kuidas teha seda ja teisi, õpetavad, aitavad kaasa ja parandavad. Varahommikust hilisõhtuni on emad ametis, on väsimatud, on tüdimatud hoolikuses, andumuses ja armastuses. Nii headel kui ka halvadel päevadel on ainulik vajadus nende järele. Ja nad teevad oma tööd vaikselt, kindlalt, püsivalt, ennastsalgavalt. On laps haige, siis ei anna emad emale rahu ööselgi. Ei olegi seda aega, kus emad ei oleks valmis olema lapsele kasuks. Ka isegi siis, kui laps on sirgunud suureks, on saanud ise emaks või isaks, ei jää emad seisu armastuses, hoolitsuses ja avituses. Emad ei ole rahu enne kui alles mulla all.

Kui ema käsi kuivatab pisarad, on kõik jälle hästi. — Oma emad valmistatud toit maitseb ikka. — Emad käe abil saab rutem hakkama kirjutamisega!





Hetk ilusat elu

ÜKS SÜDA...

*Üks süda ilmas on, kus ikka püsib lootus;
kui nägid hävimas sa kõike oma ees,
kui meelegeites hakkus sinu viimne ootus,
siis julgust uut sa leidsid sellest südamest.*

*Üks süda ilmas on, kus usku sinu sisse,
kui pöörasid kõik teised juba selga sull'.
Kui libisedes teelt sa läksid patuöösse,
veel uskus ta, et jõudu tõusmiseks sul küll.*

*Üks ainus süda on, kus armastus ei kustu
ka siis, kui hoolimatult maha jätsid ta.
Kui kõigiti sa olid halb siin tema vastu,
see süda vaikselt sind ka siis veel õnnistas.*

*Üks ainus on, kes nõnda armastada suudab,
see üks on sinu oma ema armas, hell.
Ta sind ei iial unustu, ei ennast muuda:
sa oled alati tal ainus elutuum.*

*Ja kui kord kustuvad need armsad ema silmad
ning lakkab tuksumast ta elust väsind rind,
tea, armastus, mis tema sinu hinge külvand,
ei kustu üalgi, vaid saadab kõikjal sind.*

R.

EMA ÜLESANDED

Õ. Van-Nest

Meie noorte kätes seisab meie rahva tulevik. Seda lauset kuuleme korduvalt nende inimeste suust, kes tegelevad lastega. Kuna vanemad kasvatavad lapsi, siis võime ütelda, et meie noorte tulevik seisab vanemate kätes; järelikult meie rahva tulevik seisab lastevanemate kätes. Sellest, kuidas vanemad oskavad kasvatada ja juhtida oma lapsi, oleneb meie rahva väärtus. Ja eestkätt oleneb see ema väärtusest. Rahva väärtus oleneb jõust, oskusest ja teadmisest, mida laste ema rakendab oma laste kasvatamisel. Ema omab siin suurema tähtsuse laste kasvatamisel, sest et laps viibib suurema osa oma elust ema hoole all, ja seda ajal, millal ta on kõige rohkem mõjutatav ja seega ka kasvatatav.

Lapse kasvatamist võime eksimatult võrrelda savi voolimisega. Laps on oma esimestel eluaastatel otsekui tükike savi, mida võib tema paenduva omaduse tõttu voolida. Savile võime anda mitmekülgseid kujusid, millel on siiski olemas ka oma piirid. Me ei või küll lapsest teha kõike, mis tahame, kuid meil on siiski olemas võimalus anda olemasolevatele algetele täisväärtuslik kuju ja ära peita need alged, mis on kui-

dagi vastuvõtmatud. Me peame voolima savi siis, kui ta on alles paenduv, sest kuiivanud savi ei saa voolida. Savi kuivab ka voolimise ajal. Kui savi meie kätes kuivab ära enne kui me oleme jõudnud oma tööga lõpule, või, kui me seda voolides oleme teinud vigu, siis on meil raske, kui üldse võimalik, neid vigu parandada. Kui me siiski püüame seda teha, siis puruneb savi ja lappides jääb lapitud koht ikkagi nõrgaks. Samuti on ka lapse kasvatamisel. Teda esimeste aastate jooksul juhtides hakkab temagi iseloom kuju võtma, tekivad teatud harjumused, lapse iseloom, nii ütelda, kivineb või tardub. Ja kui seda hiljem tahetakse muuta, siis sünnib see lapse vaimse tervise kulul. Lapse iseloomusse tekivad mõrad, või kõrged kohad. Niisiis ema õlgadel lasub ülesanne, mis on ületamatu oma tähtsusest.

Liig kergemeelselt abiellutakse ja sünnitatakse, ja liig kergemeelselt võetakse enesele laste kasvatamine. Kui kuulda kõiki kaebeid, mis tulevad laste vanemate suust, mida on põhjustanud lastekasvatamise raskus, ja kui tahaksime õppust võtta neist kaebeist, siis peame jõudma

otsusele, et laste kasvatamine on ka amet, ja amet, mis nõuab suuri ettevalmistusi.

Meil nõutakse kõigil aladel kutsetunnistusi, mis peavad tõendama, et vastavad isikud on võimelised rahuldavalt töötama omal alal. Oleks ka aeg nõuda kutsetunnistust naiselt ja mehelt, kes soovivad abielluda: kutsetunnistust lastekasvatamiseks; see soodustaks noorte ettevalmistust ühiskondlikule elule. Meil juhitakse korduvalt tähelepanu hällide täitmisele, kuid ei arvestata seda, et hällid täidetakse kõige agaramalt nende poolt, kellel on kõige väiksem vastutustunne oma laste tuleviku vastu. Meil ei ole vaja lapsi lastekodudesse ja Harku koloonidesse ega täiskasvanuid närvihaiplastesse väärikasvatuse tagajärjel, vaid meil on vaja rohkem teadlikke emasid, kes laste sünnitamisel teavad, millised ülesanded nad enesele võtavad. Iga ema peaks teadlikult püüdma kasvatada iseseisvaid, algatusvõimelisi, oma võimeid rakendavaid, kehaliselt ja vaimselt terveid, perekonnale ja ühiskonnale kasulikke ja eelkõige õnnelikke lapsi. Muidugi on seda raske, peaaegu võimatu täiuslikult läbi viia, kuid sihi poole püüdmisega jõutakse sihile aiva lähedale.

Ei piisa emainstinktist nüüdisaja ühiskondlikus elus, sest ühiskond on liig keeruline, et leppida loodusliku elu jaoks määratud kasvatusliku omadusega. Emainstinkt on omadus, mis juhib ema last toitma, riietama ja kaitsma hädaohu eest. Kuid see instinkt ei näita emale, millised muud ja keerulised ülesanded tuleb temal täita. Lapse kui tulevase inimese keheline ja vaimne tervis, tema tulevik ja heaolu oleneb sellest, kuidas ema oskab last kasvatada.

Tugev emainstinkt, kui see ei tugene asjalikul teadmisel ja tarkusel, võib kujuneda lapsele isegi hädaohtlikult saatuseks, kuna see sunnib ema tegema last ärarippuvaks. Ema, suures hädaohukartuses, hoiab lapse eemale loomulikest viperustest, mis last karastavad ja ette valmistavad karmile ja keerulisele elule. Võtame ühe lihtsa ja algelise näite. Kui laps teeb oma esimesi samme ja ema hoiab teda igasugusest kukkumisest, siis areneb lapses ettevaatamatuse harjumus, kuna ta loodab ema kaitsmisele. Selliste väikeste, näiliselt tühiste väärsammudega luuakse alus täiskasvanule, kes on hoolimatu, ettevaatamatu, saamatu, teistest liialt ärarippuv, sest ta on harjunud abi saama teistelt, on harjunud lootma ainult teistele. Selline inimene omab väärpildi ühiskonnast, milles, kui tahetakse olla edukas, peab oskama aidata iseennast. Ta ei suuda aidata iseennast, sest et ta on harjunud teisiti tegema, ja harjumusi on raske muuta. Tihti võib kuulda ütelsusi, et küll elu õpetab, küll elu lihvib teravad nurgad, sest elu annab oma hoobid, mis peaksid inimese juhtima õigesse roopasse. Kuid täiskasvanult on see juhtimine liig

hilja, — see on seotud suure ajakaotusega ja ka vaimse tervise nõrgenemisega; meil on selleks küllalt tõendusi kibestunud, pettunud, närviliste, elujõuetute, eluargade inimeste näol.

Liig palju naisi, eriti kutselisi naisi, on hakanud hellitama mõtet, et arenenud naisele ei jatku perekonnaülesannetest — need ülesanded olevat liig ühekülgsed naise võimete rakendamiseks. Selles on osalt süüdi muidugi mehed, kes naiste töös leiavad midagi alandavat, nii et nad isegi siis, kui abi oleks hädasti vaja, ei suuda endid niivõrd „alandada“, et pakkuda oma abistavat kätt. Kuid need mehed on ju ka emade, tähendab naiste kasvatatud. Juba varases eas sisendavad emad oma poegadesse üleväärtustunde, sest toon, millega üteldakse pojale: „Ega sa tüdruk pole, et sa seda teed. Ega see pole poisi töö!“, juhib poja suhtumist nii, et ta teeb seda, mis on nii alandav, et seda ei peaks tegema.

Ema ja naise ülesannetega lähemalt tutvudes võib tõendada, et ei ole maailmas elukutset, mis oleks õilsam, mitmekesisem ja väärtuslikum. Pahatihti ühendatakse ema ja naise elukutse pesupesijaga, toidukeetjaga, tubadekraamijaga ja pesulappijaga. Kuid et olla täisväärtuslik ema, peab omama üliinimlikke võimeid, oskusi ja teadmisi. Ema peab olema osav kokk, osav õmbleja, toitlusteadlane, kunstiarmastaja, keemik, füüsik, matemaatik, keeleteadlane, psühholoog, pedagoog, diplomaat, kaupmees jne. jne.

(Lõpp viimasel küljel)





Esimene katse

LAPSE KASVATAMINE HEAKS JA TUBLIKS

R. Vinglas

Vanematel ei ole ühtegi suuremat soovi kui see, et nende lastest kasvaksid kõigiti tüblid inimesed, kes oleksid vanematele auks ja seltskonnale kasuks. Selleks töötatakse, nähakse vaeva, koolitatakse lapsi, püütakse neile muretseda häid kohti, üldse tehakse kõik, mis osatakse, et aga lapsed saaksid elus edasi. Kuid nii mõnigi kord vanemad peavad suure kurbusega nägema, et nende püüded ei ole kannud vilja. Kõigest hoolimata, nad ei näe oma laste juures seda, mida on igatsusega oodanud. Rõõmu asemel löikavad nad kurbust, õnne asemel õnnetust, ja südamerahu asemel muret ja leina.

Midagi on puudu, kui vanemate lootused ei täitu. Puudub kõlbeline kasvatus. Ei ole veel küllalt sellest, kui lastele anda rohkesti haridust ja kui neil on suured võimed. Alles kõlbeline alus annab inimese võimetele suursugususe. See võimaldab inimesel isegi keskmise andekuse juures saavutada kõige kõrgemat. Seetõttu võib kõlbelist kasvatust pidada inimese hariduse selgrooks, sest see õpetab talle õiget suhtumist teistesse inimestesse, töösse ja ülesannetesse.

Inimene, kes on oma teadmiste ja oskuste juures aus, õiglane, püsiv ja töökas, on seltskonnale palju kasulikum kui see, kes samade või veel paremate võimete juures on ebaaus, õiglusetu, püsivusetu ja laisk.

Inimene peab arvestama ühiskonnaelu vajadustega, kõlbeliste nõuetega. Ilma nendeta ei ole elu võimalik. Kus puudub ausus, õiglus, tõearmastus, püsivus, töökus ja teised nende sarnased voorused, seal ei edene elu. Inimene, kellel puuduvad need omadused, ei saa olla hea ega tubli ega ka õnnelik. Alles see inimene, kes on kõikjal juhitud kindlaist kõlbelistest põhimõttest, on hea ja tubli.

Kõlbelise elu aluseks olevad kindlad kõlbelised normid on leidnud väljenduse mitmesugusel kujul. Kõige paremini, samuti ka kõige lähemalt on neid väljendatud Pühakirja käskudes. Kõlbelise kasvatus ülesanne on vajutada need teadlikult väljendatud normid sügavasti inimese hinge. Alles siis võib inimene tegutseda kõlbeliselt, kui kõlbluse reeglid on saanud temas nagu teiseks minaks, kui need on haaranud tema väärtusemele — südametunnistuse. Seetõttu on vaja kujundada südametunnistust. Lapsel ei ole sündides kaasa antud täielikku kõlbelist südametunnistust, vaid see areneb elus kindlate tingimuste juures, mis kutsutakse esile niisuguste tegurite läbi, nagu eeskuju, ümbrus, töö jne. Südametunnistusega peab käima käsikäes ka tahte tugevdamine, et laps suudaks teostada tunnetatud väärtused. Kõige raskem ei ole mitte tunda oma kohust, vaid täita oma kohust.

Kõige tähtsam vahend kasvatamiseks tubliks ja heaks on eeskuju. Laps paneb hoolikalt tähele oma ümbrust. Tal on soov suureks saada ning seepärast ta peab teraselt silmas suurte inimeste toiminguid ja aimab neid järele. Kõige rohkem aimab ta järele oma vanemaid, sest siin kergendavad ja soodustavad järeleaimamist armastus ja poolehoid. Vanemate otsesel eeskujul on seepärast suur tähtsus. Kui lapse ümbruses valitsevad kõik need kõlbelised normid, mida ta peab omandama, siis läheb see omandamine kergesti. Kui perekonnas tuleb esile kõlbeliste tõdede läbielamine ja õigete harjumuste teostamine, siis lapski omandab need. Õigete harjumuste kujundamine on kõige tähtsam kasvatusülesanne. Kord omandatud harjumusi on väga raske muuta. Kes varases lapsepõlves pole omandanud õigeid harjumusi ja põhimõtteid, sellel on hiljem raske neid omandada. Aga kui pannakse alus õilsatele harjumustele juba esimesest elupäevast, ja lapse suuremaks kasvades, millal ta juba hakkab mõistma, seletatakse kui tähtis see on, et inimene talitaks alati õieti, siis kujunevad need harjumused kindlateks seadusteks, mis on maksvad eluks ajaks.

Mida vanemad tahavad näha laste juures, seda peab neil enne kõike olema enestel. Kui vanemad tahavad, et lapsed oleksid viisakad, et nad paluksid ja tänaksid, siis peab see nii olema ka vanemate juures, sest kust peab laps seda õppima, kui ta vanemate vastastikusel läbikäimises kuuleb ainult käske. Kust võiks laps õppida ausust, kui ta näeb kuidas ema petab isa ja isa ema, või veelgi rohkem, kuidas naabreid ja võõraid petetakse. Kui laps näeb ja kuuleb kuidas vanemad isekeskis tülitsevad iga tühise asja pärast, siis tekib temaski küsimus, miks tema peaks tõrkumatult alistuma vanemate tahtele. Vanemad mängivad laste elus elava eeskuju osa, millel on niihästi heade harjumuste kujunemise kui ka halbade omaduste ärakõrvaldamise suhtes kõige suurem tähtsus.

See, mis on öeldud eeskuju tähtsusest, ei käi mitte ainult vanemate ja kodu kohta, vaid kogu selle ümbruse koha, kus laps liigub. Iga vanus vajab oma ümbrusmaailma, oma õhkkonda, sest kehalised kui ka vaimsed vajadused muutuvad vanuse ja soo järgi, ja anda lapsele õige ümbrusmaailm, see on kõlbelise kasvatuse tähtsaim ülesanne. Ümbrusmaailm peab olema säärane, et ta arendaks lapses kõlbelisi väärtusi, viiks teda edasi, selle asemel et teda rikkuda. Teenijate võtmisel, naaberperekondadega läbikäimisel, lapsele mängukaaslaste valimisel tuleb silmas pidades, et need ei kisuks maha kodus valitsevaid kõlbelisi põhimõtteid. Ümbritsevate inimeste õhkkond avaldab suure mõju lapsele kõlbelise meele arenemiseks ja kõlbeliste tõekspidamiste kujunemiseks.

Lapse kõlbelises kasvatuses on mängul, kui seda õieti juhitakse, suur tähtsus. Suuremal osal lapse mängudel on ühiskondlik iseloom: laps rahuldab nendes oma seltskondlikku vajadust. Mängus, eriti neis, kus on rohkem osavõtjaid, laps õpib tundma inimeste kooselu seadusi, nagu hoolivust, peentundelikkust, inimsõbralikkust, kõlbelist takti jne. Siin pannakse alus edaspidisele iseloomule. „Tegevusetus on kõigi pattude algus.“ ütleb rahvasuu. Igaüks on näinud seda, et kui laps jätta tegevusetult tuppa, siis ta lõhub mööblit ning teisi asju, teeb iseenelegegi häda. Kui lastel on enam aastaid ning neil puudub kindel tegevus, siis võivad nad muutuda nuhtluseks kogu ümbrusele. Seepärast on väga tähtis, et lapsele antakse õige tegevus. See aitab lahendada sõnakuulmatuse, jonni ja muud probleemid kergemini kui arvame; sellel on kasvatav mõju.

Lapsele tuleb jätta mängu juures vabadus. Kui ta on juba paar korda näinud kuidas ümber käia uue mänguasjaga, siis tuleb ta jätta oma jõu ja leidlikkuse hoole. Kui last ei lasta vabalt mängida, vaid teda alati segatakse, juhitakse, õpetatakse, siis kaotab ta huvi ja jõu enese

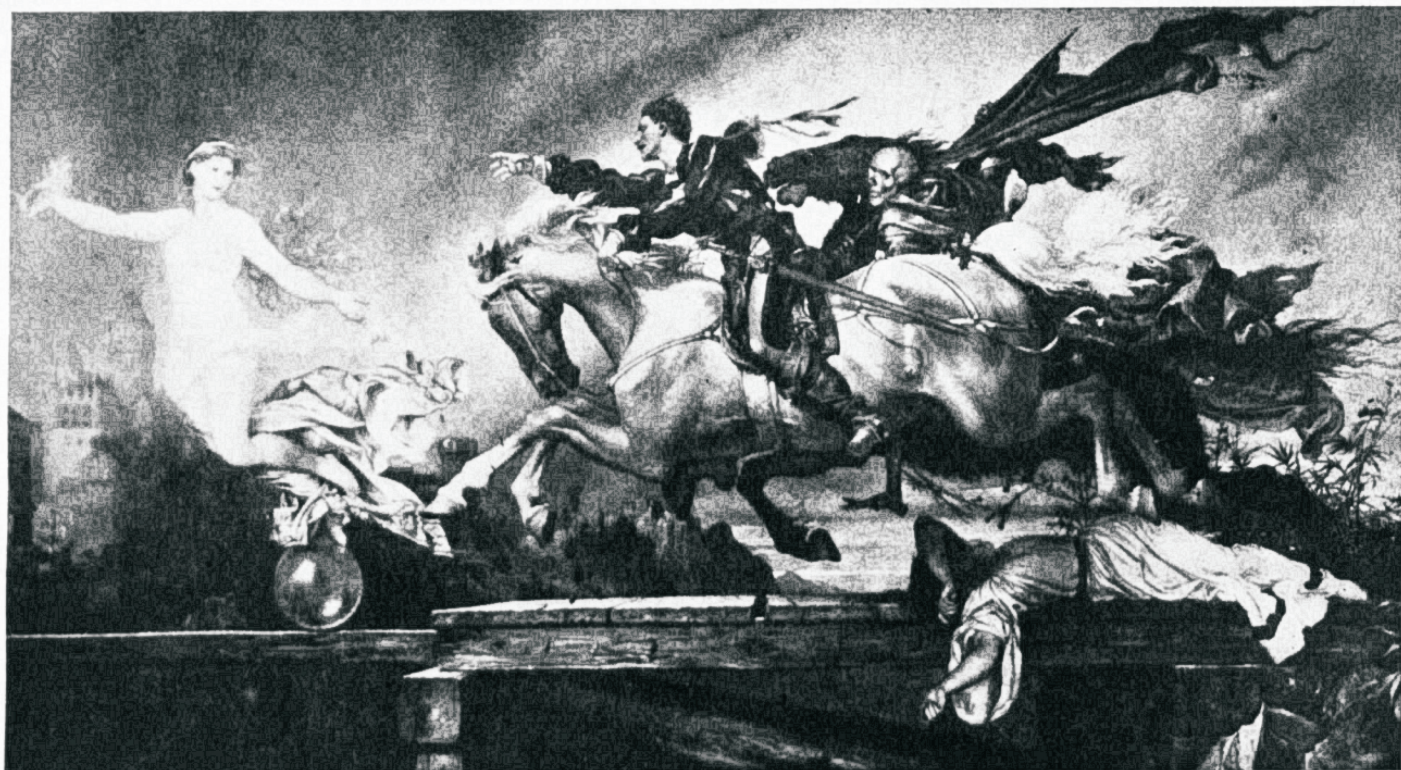


Suve tulek...

arendamiseks. Ja sellega on ka mäng kaotanud oma kõlbeliselt hariva jõu. On küsimus, kas saab niisugusest lapsest kunagi iseseisvat, iseloomukindlat ja algatusvõimelist isiksust.

Kui laps on saanud suuremaks, siis tulevad kõlbelise kasvatuse vahendina arvesse tegutsemisvormid, mis kannavad töö iseloomu. J. H. Pestalozzi kirjutas 1782. aastal, et kõige kergem on saavutada sõnakuulmist ning vanemate, sugulaste ja teiste perekonnaliikmete meele järele olemist sel teel, et lastakse last varakult harjuda kodustes toiminguis ja võtta neist osa. Sellisel harjutusel on suur tähtsus südametunnistuse kujunemise ja koduste ning ühiskondlike vooruste rajamise suhtes. Niisamasuguseid mõtteid väljendab ka Ellen Key: „Mida lapsed enne kõike vajavad, on kodune tegevus, ülesanded, mida nad peavad ustavalt täitma, töoharjumused argi- ja pühapäevadel, ei mingit järelevalvet seal, kus nad ise võivad end aidata.“ Lapsele tuleb anda jõukohaseid töid. Laps peab õppima ise riietama, ise pesema ja tegema kõik, mis on sellega ühenduses nagu pesuvee ärakallamine jne. Söögiaegadel peab ta olema emale abiks lauakatmises ja -koristamises. Kindlasti võtab see lastelt rohkem aega kui toimimine täiskasvanute

(Lõpp viimasel leheküljel)



Jaht õnne järele

Inimesed ei tunne iseennast ega arvesta oma tegude tagajärgedega

TÄNAPÄEVA ELU

Ajaloo räägitakse jää-, kivi- ja raua-ajast. Kui aga tahaksime määrata praegusele ajale iseloomustava nime, siis peaksime seda nimetama seadusevastasuse ajaks.

On tõsi, et seadusevastasus iseloomustab küll iga ajajärku. Algusest kuni tänini jooksvad igasugused pahed punase niidina läbi ajaloo. Kuritegevus iseendast ei ole midagi uut. See on õitsenud iga rahvapõlve ajal. Kuid see ei ole varem olnud nii üldine ja võimutsev kui just meie päevil. See iseloomustab eriti meie moodsat liiklemiskiiret aega. Maailma pole kunagi enne valitsenud säärased olukorrad, kui nüüd.

Ajalehed sageli teevad kokkuvõtteid üldisest olukorrast. Iga viies abielu lahutatakse. Miljonid noored tutvunevad kinodes kuritegudega ja seiklustega. Kalduvus on ebaapuhtale kirjandusele ja piltidele, mis piitsutavad üles madalad tunded ja juurivad välja kõlbelised mõisted. Tagasihoidliku viisakuse ja moraali tasapind on murtud maha. Häbenematu alatus esineb kõikjal. Suguelulistest mõistetest on mindud suuresti liiale. Jämedus ja naturalism on tänapäeva iseloomustus. Vana mõõdukas eluvaade, mis tegi vahe hea ja kurja vahele, on jäetud maha. Raamatud, ajakirjad, ajalehed ja raadio annab jõulise mõju ligidal ja kaugel kõikehaarava materjalismi süvendamiseks.

On ajalehti, mis kasutavad ära elu mädapaised, et avaldada seda eredates värvides kogu maailmale. Nende reporterid tungivad linnade

moraalivastasesse ellu; nad avaldavad roojust, allakäinud inimeste elu ja abielurikkumisi. Ja see on häiriv tõsiasi, et nende lehtede levik on kõige suurem.

Siiski need asjad, mida avalikult arvustatakse, on ainult üksikud näited hiigelkurjusest, mis on hävitamas inimlikkuse.

On tantsusid ja muusikat, mis tulevad otseselt metslaste dshungleist. Tuhanded tantsupõrandad toovad seega suurlinnadesse osa metslust. Kuulake seda muusikat! Selles kaapimises, vilistamises, mürtsumises ja kisas pöörlevad lubivalgete nägudega ja punaseksvõõbatud huultega noored kindlaksmääratud rütmis nagu mingi mõistatusliku võimu all piitsutatud orjad. Sama tormitsev vaim, sama himutsev pilk nagu Aafrika metslaste keskel metsikus looduses. Kui paljude tuhandete noorte tervis, kui paljude tuhandete kõlblus on asetatud suure hädaohtu! Ometi oleks neid noori vaja rahva ja riigi tugevaks tegemiseks!

Kõlbeline lodevus on löönud läbi rohkem kui me seda arvame ja on saanud eluõiguse isegi avalikkuses. Maailm ei usu enam kõlbelistesse normidesse. Ta eitab üldse moraali.

Vanad põhimõtted on hüljatud. Noored ja vanad tahavad olla vabad. See avaldub nii riietuses, kõnes, ülespidamises ja üldse kõigis tegevustes. Tuntakse, et soov on kõrgem käsk ja seda peab rahuldama. Ei tunnustata kõrgemat jumalikku kontrolli, millele alluda.

Kõik, mida nõuab käsk, religioon, komme või inimlik viisakus, on heidetud kõrvale kui „takistav“ korraldus, ja vaba voli on antud igale tundele ja kirele. Seltskonnas ja kodus tungib läbi see vaade, hävitades elu ilusamad tunded.

Inimestel pole mingeid kõrgemaid aateid, mille poole püüda, mille eest võidelda. Ja selle seisukorraga ollakse täielikult rahul. Tunnistatakse õigeks seda, mida ise usutakse ja tahtakse, et terve maailm oleks sarnane kui ise ollakse. Kuna Jumala käsk ja üldiseid kõlbelsi reegleid ei tunnustata, siis luuakse endale ise käsud, mille järele elatakse ja milliseid vaateid ka teistele peale surutakse. Inimene, tahtes olla vaba, on vabastanud endas loomaliku osa ja seega päästnud valla kõik madalad tungid ja kalduvused.

Säärane olukord on teinud ebakindlaks kogu elu. Valevabadust on õhutatud esiteks Jumala ja siis ka valitsuste vastu. Tahetakse läbiviiduna näha oma ideesid ja soove. Vastupanu ja trots on maad võtnud inimsüdameis ja kihutanud üles viha juhtide vastu. Siin-seal tekivad streigid ja rahutused. Isegi kodusõjad ja revolutsioonid tõusevad tühistest põhjustest. Käsuvastane olek on kannud oma vilja.

Poliitilised dogmad seatakse üles, mis on rajatud vägivallale. Nende vastuvõtmine tähendab õigustada inimsöö kurjust, et tappa, põletada, maha pühkida vana kord ja alustada „uue“ tsivilisatsiooniga. Säärane on tänapäeva vaim, mis maad võtab. Kuid see süvenev viha inimestes pole jõudnud veel oma lõpp-piirini. Mõtledjad inimesed vaatavad kartusega tulevikku. Riigijuhid on rahutud ja teadmatutes. See kõik määrgib ära praeguseaja erilise ajana, ootuse ajana.

Kristus ennustas: „Maa peal peab rahval olema ahastus, ilma nõuta, et meri ja veevood kohisevad. Ja inimesed lähevad rammutuks kartuse ja asjade ootuse pärast, mis maailma peale peavad tulema; sest taevavägesid peab kõigutama. Ja siis näevad nemad Inimese Poja tulevat pilves suure väe ja auga. Aga kui see kõik hakkab sündima, siis vaadake üles ja tõstke oma pead üles seepärast, et teie ärälunastamine ligi tuleb.“ Luuka 21, 25—28.

Tänapäev on aeg, millele rajaneb see prohetikuulutus. Tänapäeval on nõutus olukorra pärast. Viha ja usaldamatus rahvaste vahel on kasvanud; see on juurdunud nii sügavasti südamesse ja see avaldub relvastuse võidujooksus. Ka siin ei taheta tunnistada teiste hegemooniat,

ja see sunnib nagu mingis palavikulises uimas valmistama hävitamisvahendeid.

Kristus ütles: „Ülekohus võtab võimust.“ Matt. 24, 12. Eelnimetatud asjad tunnistavad tema sõnade tõsidust. Edasi ütles ta: „Ja siis näevad nemad Inimese Poja tulevat pilves suure väe ja auga.“ Veel on Kristus ütelnud: „Ja nõnda kui Noa päevil oli, nõnda peab ka Inimese Poja päevil olema.“ Juhime oma pilgu läbi ajaloo sellele vanale sündmusele, siis tõesti leiame sarnasuse nende kahe ajajärgu vahel.

Õelus oli ka siis täielikult läbi löönud. Need polnud mitte juhuslikud eksimused, mida siis tehti, vaid see oli kavakindel, süstemaatiline kuritegevus; sama, mis me leiame tänapäev, samad madalad tunded, sama seadusevastane elu.

Seadusevastane elu tänapäev kannab oma vilja. Hädaohud ümbritsevad meie noori ja vanu, hukutavad mõjud sirutavad puhtate ja järeleandlike südame järele. Kurjus nõuab enam ja enam ohvreid, hävitades nende tervise ja iseloomu ning huvi puhtale elule. Kui palju tuhandeid on oma elus kaotanud kindluse enesesse ja muutunud kõlbmatuks elule! Kui palju tuhandeid seisavad veel hukatuse äärel!

Vanemad ja lapsed, vanad ja noored peaksid tõstma küsimuse: Mis peame tegema? Kuidas hoiduda pahedest, kuidas hoida lapsi pahedest? Kuidas võiksime olla õnnelikud ja pääseda hukatusest? See küsimus on ka põletavana lasunud paljude südameil. Vanemate meeled on olnud täis rahutust laste pärast, kes astuvad ellu. Ja on ka olemas tee paremusele. Ainus vahend, mis kõrvaldab pahed, halvad kalduvused ja madalad tungid südamest, on jumalakartus; see uuendab südame. Jumal kutsub meid uuesti rajale, mis toob meie ellu muudatuse ja õnne. „Et nüüd see kõik peab ära lõppema, missugused peate teie siis olema kõiges pühas elus ja jumalakartuses.“ 2. Peetr. 3, 11.

Jumalal on meie jaoks eriline kuulutus ja eriline liikumine. See kutsub meid välja kõlbmatusest ja seab meie silma ette kõrge ja püha eesmärgi. „Seepärast minge nende seast ära ja lahutage endid, ütleb Issand, ja ärge puutuge mitte roojase külge, siis tahan mina teid vastu võtta. Ja ma tahan teile Isaks olla ja teie peate mulle poegadeks ja tütardeks olema, ütleb kõigevägevam Issand.“ 2. Kor. 6, 17. 18.

Kui oleme maailma tema inetuses näinud ja meil on soov sellest pääseda, siis täidame Jumala nõuded, et saavutada puhast ja püha elu. „Aga rahu Jumal ise pühitsegu teid läbi ja läbi, ja kõik, mis teil on, vaim ja hing ja ihu, saagu hoitud ilmalaitmata meie Issanda Jeesuse Kristuse tulemiseks.“ 2. Tess. 5, 23.

V. Viirsalu.

TELLIGE ENESELE „MEIE AEG“!

JUMALA ARMASTUS

Loodus ja ilmutus annavad tunnistuse Jumala armastusest. Meie taevane Isa on tõe, elu ja rõõmu allik. Pange kord tähele looduse imelisi ja aulisi nähtusi; mõtelge kui hästi see on korraldatud mitte üksnes inimeste vajaduseks ja õnneks, vaid ka kõigile teistele elavatele olevustele. Päikesepaiste ja vihm, mis maad kosutavad ja värskendavad, künkad, järved ja lagendikud, kõik jutustavad meile Looja armastusest. Jumal on see, kes vaigistab ja rahuldab kõikide olevuste igapäevased vajadused. Püha laulik avaldab auliselt selle mõtte: „Kõikide silmad ootavad sind, ja sina annad neile nende roa omal ajal. Sa teed lahti oma käe ja täidad kõik, mis elab, hea meelega.“ Laul 145, 15. 16.

Jumal lõi inimese pühaks ja õnnelikuks. Kaunil maal, loodud Looja kõikvõimsa käe läbi, ei olnud vähemutki märki kaduvusest ja needusest. Uleastumine Jumala käsust, armastuse käsust, tõi maailmale hukatuse ja surma. Ja siiski ilmneb veel Jumala armastus keset hädasid ja viletsusi, mida on tekitanud patt. On kirjutatud, et Jumal needis põllu (maa) inimese pärast. 1. Moos. 3, 17. Okkad ja ohakad, raskused ja kiusatused, mis teevad inimese olemise vaeva ja murerikkaks, on määratud siiski inimesele tuluks; nad moodustavad ühe osa vajalikust õppusest lunastusplaanis, nimelt et inimsugu välja aidata alandavast seisukorrast ja sügavast langusest, kuhu neid on saatnud patt. Maailm, kuigi langenud pattudesse, ei ole siiski veel täiesti viletsuse- ja murepaik. Looduses eneses leiame lootuse- ja troostikuulutajaid. Lilled kasvavad veelgi ohakate keskel, ning roosid katavad okkaid.

„Jumal on armastus“, — on kirjutatud igale pungale ja rohukõrrele. Kenad linnukesed oma kõlavate häälte ja lauludega, õrnad lillekesed oma täiusliku iludusega ja meeldiva lõhnaga, kõrged metsapuud oma kaunilt haljendava rikkaliku lehestikuga, — kõik need annavad tunnistuse meie Jumala armastavast isalikust hoolikandest ja soovist teha oma lapsed õnnelikuks.

Jumala sõna ilmutab jumaliku iseloomu. Kui Mooses palus: „Lase mind sinu au vaadata,“ siis vastas Issand temale: „Ma tahan lasta kõik oma headuse sinu silme eest mööda minna.“ 2. Moos. 33, 18. 19. Säärane on Jumala auhiilgus. Ja kui Issand läks Moosese palge eest mööda, siis ütles viimane: „Jehoova, Jehoova, üks halastaja ja armuline Jumal, pikameelega ja rikas heldusest ja tõest, kes peab heldust mittele tuhandele, kes annab andeks ülekohtu, üleastumise ja patu.“ 2. Moos. 34, 67. Joonas pidi hüüdma: „Ma tean, et sa oled armuline, halastaja, pikameeleline ja rikas heldusest.“ Joonas 4, 2.

Issand on meid tõmmanud enese juure ning avaldanud oma armastusest loendamatu tunnistused taevas ja maa peal. Ta on püüdnud ilmutada ennast meile looduse läbi ja ka kõige südamlikumate ja kaunimate sidemete läbi, mida inimese süda on võinud ära tunda ja mõista; siiski need kõik tunnistavad veel osaliselt tema otsatut armastust meie vastu. Kõigi nende selgete ja arusaadavate tunnistuste kiuste on see kõige headuse vaenlane pimestanud inimeste südamed nii, et nad on vaadanud tema peale hirmu ja kartusega ning on kujutlenud teda halastamatu ja leppimatu valitsejana. Saatan on eksitanud inimesed nii kaugemale, et nad on pidanud Jumalat niisuguseks, kes toetub oma õigusele, kes on vali kohtumõistja ja halastamatu võlanõudja. Ta esitles Loojat isikuna, kes umbusklike silmadega vahib inimeste nõrkusi ja pattusid, et siis neid karistada. Jeesus tuli maa peale inimeste juure just selleks, et kaotada seda tumedat varju, mis varjas Jumala armastust.

Jumala Poeg tuli taevast, et meile ilmutada Isa. „Ükski ei ole ialgi Jumalat näinud; ainusündinud Poeg, kes on Isa juures, see on meile ära seletatud.“ Joh. 1, 18. „Ükski muu ei tunne Poega kui aga Isa; ja ükski ei tunne Isa, kui aga Poeg, ja kellele Poeg tahab seda ilmutada.“ Mat. 11, 27. Kui üks jünger nõudis: „Õpetaja, näita meile Isa!“ siis vastas Jeesus: „Nii kaua olen mina teie juures, ja sina ei ole mind ära tunnud. Vilippus, kes mind näeb, see näeb Isa; kuidas ütled sina siis: Näita meile Isa!“ Joh. 14, 8. 9.

Oma maise misjoni kirjelduses ütles Jeesus: „Issanda Vaim on minu peal, seepärast on ta mind võidnud. Ta on mind läkitanud vaestele armuõpetust kuulutama, neid, kes rõhutatud südamega, parandama, vangidele lahtilaskmist kuulutama, pimedatele nägemist andma ja vaevatuid andeksandmise läbi lahti laskma.“ Luuka 4, 18. See oli tema töö. Ta elas maa peal, et teha head, et teha terveks neid, kes ohkavad saatana köidikuis. Oli külasid ja aleveid, kus ei olnud enam üheski majas kuulda haige oigamist ega kaebamist, sest tema oli läbi käinud ja haiged terveks teinud. Tema teod andsid tunnistuse tema taavlikust kutsest. Armastus, halastus ja sügav kaastunne ilmsid igas tema talituses. Tema süda otsis südamlikus halastuses inimesi. Ta võttis enesele inimese olemuse, et seda paremini mõista ja täita inimeste vajadusi. Ka kõige vaesemad ja põlatumad inimesed ei kartnud temale läheneda. Isegi lapsed tundsid tema ligitõmbavat mõju. Nad istusid meeleldi tema jalge ees ja tema põlvede peal ning vaatlesid tema ilmekat nägu, mis armastusest hiilgas.

Jeesus ei jätnud seda ütlemata, mis oli tarvis ütelda, aga ta ütles seda armastusega. Läbi käies rahvaga oli ta alati viisakas, tähelepanelik, kaastundlik ja armastav. Ta ei olnud iialgi viisakuseta või lahkuseta, ta ei ütelnud iialgi karmi sõna ilma põhjuseta, ta ei haavanud iialgi kellegi tundeid ilmaaegu. Ta rääkis tõtt, aga alati armastuses. Ta ei mõistnud hukka inimese nõrkusi, küll aga sõitles ja mõistis hukka salalikku meelt, uskumatust ja ülekohtu, ning seda tegi ta pisaratega ja nutva häälega. Ta nuttis Jeruusalemma pärast; see oli linn, mis oli talle nii armastav, mis aga tõrkus teda, kes on tee, tõde ja elu, vastu võtmast. Kuigi Jeruusalemma elanikud olid ära põlanud Jeesuse, siiski Jeesus vaatas nende peale halastava armastusega. Tema elu oli täis enesalgamist ja hoolitsevat muretsevat armastust teiste vastu. Tema silmis oli kallis iga hing. Kuna ta endas kandis jumalikku suurust ja ülevust, siis suhtus ta suurima kaastundega igasse Jumala perekonna liikmesse. Igast inimesest nägi ta langenud hinge, kelle päästmine igavesest surmast oli tema ülesanne.

Niisugune on Kristuse iseloom. Niisamasugune on ka Jumala iseloom. Halastusejõed hooavad Isa südamest, tulevad ilmsiks Kristuse juures ning ujutavad inimesed üle. Jeesus, halastaja armurikas Onnistegija, oli Jumal, „ilmutatud lihas“. 1. Tim. 3, 16.

Kristus elas, kannatas ja suri, et meid lunastada. Ta sai vahemeheks, et meie saaksime igaveses rõõmu osalisteks. Jumal laskis seda sündida, et tema armastav Poeg, täis armu ja tõtt, tuli kirjeldamatu auhiilguse maailmast siia maailma, mis on rikki läinud ja ära mürgitatud pattudest ning on pimestatud surma varjust ja needmisest. Jumal laskis seda sündida, et Poeg loobus tema armsatusest ja inglite austusest, et kannatada häbistamist, laimamist, alandamist ja vihkamist, ja isegi surma. „Karistus oli tema peal, et meil pidi olema rahu, ja tema muhkude läbi on tulnud meile tervis.“ Jes. 53, 5. Üksi olles kõrves, Ketsemanis ja lõpuks ristil, võttis patuta Jumala Poeg patukoorma enese peale. Tema, kes oli olnud üks Jumalaga, tundis oma hinges seda hirmust lahutust Jumala ja inimeste vahel, mille põhjustab patt. See oli, mis pigistas tema huultelt välja valukisa: „Mu Jumal, mu Jumal, miks oled sa mind maha jätnud?“ Mark. 15, 34. See oli pattude koorem, pattude hirmsate tagajärgede tunnetus, lahusolek Jumalast, millest lõhkes Jumala Poja süda.

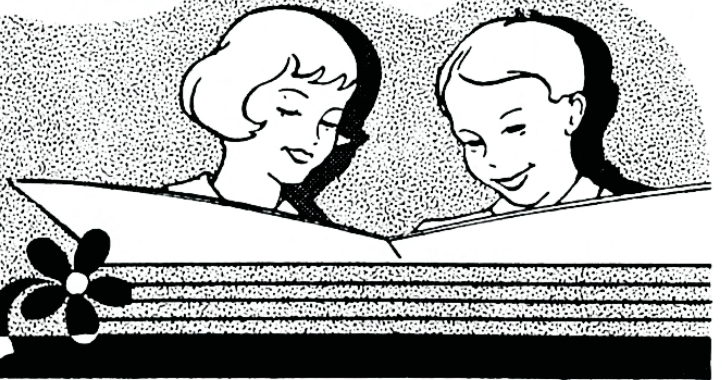
See suur ohver ei saanud toodud mitte selleks, et äratada taevase Isa südames armastust meie inimeste vastu, või et teda avatleda päästma ja lunastama. Ei, ei! „Nõnda on Jumal armastanud maailma, et ta on annud oma ainusündinud Poja.“ Joh. 3, 16. Isa armastab meid

— mitte selle suure lepitusohvri pärast, vaid tema ise just tõigi selle suure lepitusohvri, sest et ta meid armastas. Kristus sai vahemeheks, ja Jumal võis tema kaudu avaldada oma otsatu armastuse pattudesse langenud maailmale. „Sest Jumal oli Kristuses ja lepitati maailma enesega.“ 2. Kor. 5, 19. Jumal kannatas ühes oma Pojaga. Hingeahastuses Ketsemanis, surmavõitluses Kolgatal igavene armastus maksis hinna meie lunastuseks. Jeesus rääkis: „Seepärast armastab minu Isa, et ma oma elu jätan, et ma seda jälle võtaksin.“ Joh. 10, 17. See tahab öelda seda: Minu Isa armastab teid nii väga, et ta seda enam armastab mind, sest ma olen annud ära oma elu teie lunastamiseks. Oma elu äraandmise tõttu olen saanud teie asemikuks ja käemeheks; ma olen võtnud teie võlad, üleastumised ja patud enda peale ning olen seeläbi saanud oma Isale armsaks ja kalliks. Minult toodud ohvri läbi võib Jumal olla õige ja siiski õigeks mõista seda, kes usub minusse.

Keegi muu peale Jumala Poja ei võinud korda saata meie lunastust. Ainult ainusündinud Poeg, kes oli Isa juures, võis ilmutada meile Isa. Ainult tema, kes ise tundis Jumala armastuse kõrgust ja sügavust, võis seda armastust teada anda maailmale. Miski muu kui ainult Kristuse poolt toodud ohver võis väljendada seda armastust, mida taevane Isa tunneb langenud inimsoo vastu. „Nõnda on Jumal armastanud maailma, et ta on annud oma ainusündinud Poja.“ Ta ei annud teda mitte ainult selleks, et ta elaks inimeste keskel, kannaks maailma patud ja sureks ohvrisurma ristipuul, vaid ta andis teda langenud inimsoole. Kristus pidi inimsoo soovid ja tarvidused tundma õppima oma läbielu kaudu. Jumala ainusündinud Poeg sidus end inimestega lahtipäästetamatute sidemetega. „Seepärast ei häbene ta ka mitte neid vendadeks nimetada.“ Ebr. 2, 11. Ta sai meie ohvriks, meie eestkostjaks, meie vennaks, kes kannab meie inimliku olemuse Isa trooni ette ja on igavesti üheskoos selle inimsooga, keda ta on lunastanud. Ta sai Inimese Pojaks. Ja seda kõike tegi ta, et inimesi välja tuua ja üles tõsta hukatusest ja patualatusest, et nendes hiilgaks vastu Jumala armastust, et nad saaksid pühaduserõõmu osalisteks.

Hind meie lunastuse eest, meie taevase Isa otsatu suur ohver, nimelt et ta andis oma Poja meie eest surma, — see teadmine täitku meid ülevate tundmustega ja mõtetega. Pühast vaimust juhitud apostel ütleb: „Vaadake, missuguse armastuse on Isa annud meile, et meid peab hüütama Jumala lasteks!“ 1. Joh. 3, 1. Millise suure väärtuse omab inimene selle läbi! Patu läbi olid inimesed saanud saatana alamateks, aga Kristuse lepitusohvri läbi võivad Aadama lapsed saada jällegi Jumala lasteks. *White.*

LASTELE



KINDEL KUI PANK

„Ärge te rääkige sellest kellelegi,“ kinnitas Ants Jukule ja Ennile. „Ma rääkisin seda teile seepärast, et te olete minu erilised usaldusväärsed sõbrad. See on saladus, ja teie ei pea sellest kellelegi rääkima. Kas lubate?“

„Me ei lausu sellest sõnagi kellelegi,“ ütlesid mõlemad poisid.

„Tahan, et te olete kindlad kui pank,“ ütles Ants.

„Mis see tähendab,“ küsis Juku.

„See on, millest minu isa alati kõneleb. Pankadel on kindlad hoiukambrid, mis on nii kaitstud, et vargad ei saa sealt midagi varastada. Ma tahan, et te oleksite samasugused.“

Juku ei saanud sellest siiski õieti aru. Uudised, mis Ants neile kõneles, olid nii huvitavad, et ta ei suutnud neid endale hoida. Ka temal olid oma „erilised sõbrad“. Ei kestnud kaua, kui ta kohtas neid.

„Ärge te kõnelege sellest kellelegi,“ ütles Juku oma sõpradele, „ma kuulsin Antsult uudiseid, ja ma mõtlen, et te tahate neid meeeldi teada.“ Muutes oma hääle sosistamiseks, ta jutustas oma sõpradele kõik, mis ta oli kuulnud Antsult.

„Kuid see on saladus,“ ütles Juku, „ja Ants ütles, et me ei pea sellest kellelegi kõnelema.“

Kuid Enn oli siiski teissugune. Ta mõtles tõsiselt selle üle, mis Ants oli kõnelenud.

„Kindel kui pank,“ sosistas ta endamisi. See on huvitav idee. Ma tahan olla kui pank. Ja kui keegi läheneb, siis ta ei pea midagi muud nägema kui raudlatte ja kramplukku ukse ees.“

Ei kestnudki kaua, kui tuli keegi, kes tahtis tungida sellesse pankka.

„Sa oled üks Antsu erilisi sõpru, eks ole?“ ütles tulija.

„Olen jah,“ vastas Enn iseteadvalt.

„Kas sa tead, kas Antsu onu on kinkinud temale 100 krooni?“

„Sa parem küsi temalt endalt,“ vastas Enn.

„Kas ta hiljuti sai kelleltki raha?“ jatkas küsija.

„Kui ma ka teaksin, ma ei ütleks sulle siiski,“ vastas küsitav.

„Miks mitte, ma tahaksin väga teada,“ küsitles see edasi.

„Seepärast, et ma olen tema pank.“

„Mis, kas ta andis sinu kätte oma raha hoiule?“

„Oh ei,“ vastas Enn naeratades. „Ma olen tema saladuste pank.“

Nähes, et ta ei suuda midagi välja uurida, ta läks minema.

Järgmisel päeval Ants kohtas Enni ja ütles temale: „Olen veendunud, et sa oled minu ainus sõber, keda võib usaldada. Minu saladused on kogu koolil teada, ja sina oled ainus, kes seda ei kõnelenud edasi.“

„Kust sa tead seda?“ küsis Enn.

„Seepärast, et ma saatsin kellegi seda sinult küsima, ja see leidis sind eest kindlana kui pank. Meie sõprus asub ausal alusel ja on seega jumalik.“

*

Piibel ütleb: „Kes keelekandmise peale õppinud, see ilmutab salaja nõu; aga kes ustava vaimuga, see katab seda kinni.“

ILUDUSE ALLIKAL

„Oh, kui ma ometi ei oleks nii inetu!“ õhkas Eevi endamisi, vaadates täna juba mitmendat korda peeglist. „Oleks mul ka nii ilus näoilme kui Lindal ja Leenil!“

„Sul pole vaja niisugune olla,“ kostis hääl tema läheduses.

Evi kohkus. Kindlasti ükski ei pidanud kuulama pealt tema kõnelust. Kuid üks oli siiski kuulnud. Ta keeras äkki ümber ja nägi ema oma selja taga.

„Ema!“ hüüdis Eevi. „Ma ei teadnud, et sa siin olid.“

„Ma ei mõelnud seda,“ ütles ema, „kuid olen siiski rõõmus, et kuulsin sinu kõnelust. Mulle meel-

dib väga, et sa tahad muuta oma nägu ilusamaks. Ma mõtlen see on võimalik, kui sa ainult tahad.“

„Kas ma võin?“ küsis Eevi uudishimulikult, ja tema näole ilmus rõõmupuna. „Aga kuidas? Mõned tütarlapsed koolis ütlevad, et selleks vaja tarvitada värve ja puudrit.“

„Ei kallis!“ ütles ema naeratades. Nende vahendite tarvitamine ei tee ilusaks; need teevad veel inetumaks ja rikuvad näonaha. Ma tean parema abinõu iluduse saavutamiseks.“

„Kas sa tõesti tead? Ütle mulle, ema! Kas mina ka saan sellega hakkama?“

„Jah, muidugi,“ vastas ema.

„Ütle ruttu, kuidas,“ mangus Eevi järelejätmatult. „Ma tahaksin ka olla ilus, nii kui mitmed minu tuttavaist.“

„Sa võid seda,“ ütles ema. „Tule minuga söögituppa.“

Eevi jooksis ees ja asetaski oma tooli ema tooli kõrvale. „Ütle ruttu,“ jatkas ta. „Tahan väga teada seda saladust.“

„Ennem ma pean sulle jutustama ühe loo.“ ütles ema.

„See on tore,“ hüüdis Eevi vaimustatult.

„Kord elas üks väga lihtsate näojoontega tütarlaps,“ algas ema.

„See sarnanes mulle,“ hüüdis Eevi vahele.

„Sa ära sega jutu vahele,“ ütles ema, „see ei ole ilus ja see takistab minu mõttekäiku.“

„See tütarlaps,“ jutustas ema edasi, „oli väga tusane ja toores. Ta ei tahtnud kuulda oma vanemate sõna, ja sagedasti vastas oma ema küsimustele kõlbmatult. Tema ülespidamine oma vanemate ja teiste vastu mõjus vanematele nii masendavalt, et nad mõnikord soovisid, et ta ei oleks üldse kuulunud nende perekonda. Tema toorus tegi teda muidugi ka veel inetumaks. Ja siiski, imelik küll, tema suurim soov oli olla ilus. Ta märkas isegi tooreid jooni oma näol ja püüdis igal teel neist vabaneda.“

Ühel öösel see tütarlaps nägi unes, et ta luges raamatut, kus kirjeldati ühte imelist iluduseallikat kusagil kaugel maal. Ükskõik kes hüppas sellesse allikasse, muutus kohe ilusaimaks inimeseks maailmas. See tütarlaps läks kohe otsima seda allikat ning mitmesuguste äparduste ja äärmise jõupingutuse järele ta lõpuks jõudis selle kaldale.

Ta oli just allikasse hüppamisel, kui tuli imelik vahejuhtum.“

„Mis see oli siis?“ küsis Eevi.

„Äkki üks ingel ilmus allika juure ja ütles pühalikult: „Mul on küll väga kahju, väike tütarlaps; ma tean, et sa oled tulnud kaugelt maalt, kuid ma siiski ei või sind lubada hüppata sellesse allikasse. Sa pead minema koju tagasi, ja sa ei tohi lasta katkeda oma kannatusel teiste vastu ühe kuu kestel, sa pead olema hea ja sõbralik kõikide vastu ühe

kuu kestel. Siis sa tule tagasi ja ma luban sul hüppata sellesse allikasse.“

Võid arvata selle tütarlapse pettumust. Kuid polnud midagi parata; ta läks tagasi koju ja püüdis teha oma parimat. Kuu möödudes ta läks tagasi allikale ja tahtis hüppata vette, aga siis ilmus jällegi sama ingel ja ütles: „Kahetsen väga, aga nähtavasti sa siiski ei ole veel jõudnud nõuetavale astmele. Sul tuleb jälle koju minna ja püüda mitte lasta oma kannatusel katkeda kolme kuu kestel. Püüa olla nii heasüdamlik ja kannatlik, kui iial võid. Siis tule tagasi, ma luban sul astuda ilusasse allikasse.“

Tütarlaps pöördus kurvalt koju tagasi ja otsustas kõigest jõust teha oma parimat, et tema kannatus ei katkeks. Kolme kuu möödudes ta läks jälle allikale ja oli just vette astumas, kui jällegi ilmus sama ingel ja ütles: „Oled teinud küll edusamme, kuid siiski veel mitte küllaldaselt. Sul tuleb oma püüdeid jatkata ja nimelt kuue kuu kestel. Loodan et siis oled ületanud kõik takistused iluduse saavutamiseks.“

See näis tütarlapsele üliraskena, aga et tal oli kindel püüd saada ilusaks, siis ta otsustas mitte järele anda, vaid jääda kindlaks oma eesmärgile. Ta püüdis kõigest hingest valvata oma iseloomu üle igal ajal ja olla kõikide vastu sõbralik ja hea.

Määratud aeg möödus pikkamisi. Tütarlaps püüdis selle aja jooksul teha mis iial võimalik, et täita ingli soovi. Tema püüetel oli edu, ja see paistis silma nii vanematele kui ka teistele. Kõik otse imestasid, mis küll võis olla selle põhjuseks. Lõpuks möödus määratud tähtaeg ja tütarlaps ruttas jälle allikale. Tol korral ta ootas inglit tulevat, kuid asjatult. Kedagi ei ilmunud ta juure. Siis ta vaatas allika vee peale, ja mis sa arvad, mis ta nägi?“

„Ma ei tea,“ vastas Eevi.

„Talle vaatas veest vastu ilusaim tütarlaps, keda ta iial näinud. Magus magus naeratus ümbritses tema huuli ja lahkus paistis ta silmist, andes kogu näole võluva ilme. „Kes see küll peaks olema?“ küsis ta eneselt.“

„See on sinu oma näo vastupeegeldus,“ ütles ingel temale lähenedes. „Sinu nägu on nii ilus, et sul ei ole enam vaja allikasse astuda.“

„Siis ma mõtlen,“ ütles Eevi vahele, „see tütarlaps ärkas üles.“

„Just nii,“ kostis ema, „ja ta otsustas Önnistegi- ja abiga elada just nii kui ingel oli käskinud.“

„Ja kas see tegi teda ilusaks?“

„Olen kindel, et see aitas suurimal määral tema iludusele kaasa,“ vastas ema.

„Ja kas sa mõtled, et selline elu mõjub soodsalt ka minu näole?“

„Kindlasti,“ ütles ema. „See on parim iludusvahend, mis üldse olemas.“

Vesi teeb terve

2

Meie kehale on tähtis, et ta suudab kanda suurt soojuseastmete vaheldust, see tähendab ta peab võima enesekaitseks reageerida nii soojale kui ka külmale. Seda reageerimisvõimet võime tõsta vee abil. Vesi moodustab keskkonna, millega valmistada kehale vastavaid erutusi ja ergutada veresoonte lihaseid. Veresooned omavad võime tarviduse järele kokku või laiali tõmbuda, ja veri saab seetõttu juure või ära voolata. Seega vereringvool on korras, verel on vaba läbipääs. Veri pääseb kõigi kehakudede juure ja saab täita oma ülesande, nimelt tuua uut toitu ja hapnikku ning ära kanda kahjulikud ollused. Niisiis vee abil võime tasandada teed verele, mis loob meie kehas soodsa olukorra — terve.

Keha tegevusvõime tõstmine vee abil võib toimuda ainult suurima ettevaatusega ja järjekindlusega. Ei või järsku külmal ajal hüpata vette või kallata kuumale kehale jääkülma vett. Et keha võiks kanda madalamat soojuseastet, selleks tuleb teda pikkamööda ette valmistada ehk karastada.

Keha ettevalmistus tuleb alata hommikuti külma veega hõõrudes. Hommikul, kui on üles tõustud, hõõrutakse keha üle öö toas seisnud jaheda veega ja kareda linase rätikuga või selleks valmistatud kinnastega. Paari minuti jooksul hõõrutakse kogu keha läbi; hõõrumine toimub kiiresti ja tugevasti. Seejärel hõõrutakse keha kuivaks, ja seda nii, et keha punetab ja hakkab soe. Külma veega kokku puutumisel pinnapealsed veresooned tõmbuvad kokku ja veri surutakse keha sisemistesse osadesse. Sellele reaktsioonile järgneb varsti vastupidine reaktsioon. Veresooned laienevad ja täituvad verrega ning kehas tekib soojusetunne.

Hõõrumist ei tohi ette võtta külmis ruumis ja hõõrumisele järgneva kohe riidessepanek ja pärast võimlemine. Kui jaheda vee mõjul ei teki soovitud reaktsioonid, vaid nahk muutub siniseks ja kehal hakkab külm, siis see on tunnuseks, et keha ei suuda reageerida ega pole soovitatav jaheda vee tarvitamine. Selgi puhul tuleb tingimata püüda tõsta oma keha tegevusvõimet ja kasutada esialgu üsna leiget vett soojas ruumis. Haigetele ja nõrkadele, kes lamavad voodis, peavad hõõrumist toimima põetajad.

Teiseks heaks karastavaks vahendiks on duss. Seda tarvitada samuti igal hommikul kohe üles tõustes. Enne võetakse soe duss ja siis minnakse üle jahedale. Kui keha on juba harju-

nud, siis saavutatakse võimalikult suur soojuseastmete vaheldus. Esiteks on vesi nii soe, et kehale tundub päris tuline. Kui keha on küllalt läbi soojendatud, siis minnakse üle jahedamale veele ja lõpetatakse päris külmaga. Dussi võtmine kestab samuti paar minutit. Siis hõõrutakse keha kuivaks, riietatakse kiiresti ja võimaldakse.

Duss kutsub esile mitmekordse reaktsiooni, ja see on ägedam kui hõõrumise puhul. Nõrgem organism aga ei suuda küllalt reageerida. Seetõttu pea hakkab valutama ja süda pöörutama ning värske tunde asemel esineb roidumus ja väsimus. Selgi puhul tuleb keha ette valmistada jaheda veega hõõrudes.

Duss ei ole kõigile käepärast, sest puudub vastav seadeldis. Aga dussi aset saab täita hõõrumisega. Need ettevalmistused on kehale tingimata tarvilikud, et võida täiesti ära kasutada suvised võimalused terve kosutuseks. Kodused talitused külma vee abil peavad järjekindlasti jätkuma, et alal hoida suvist mõju ja olla tugev talve vastu.

Iga linlane peaks tegema endale võimalikuks viibida suvel teatud aeg maal vabas looduses. Siin ei ole tervislikuks teguriks üksnes vesi, vaid ka valgus ja õhk. Vesi tuleb suvel tingimata ära kasutada. Ainult mitte kaua vees viibida, küllalt 15 minutit. Suplusest on täielik kasu siis, kui see on ühenduses liikumisega nagu ujumisega, mängimisega või solistamisega. Jahe vesi ja liikumine, see elustab keha. Ei ole ka soovitatav kogu päev viibida palja ihuga päikese käes. Võiks rohkem viibida puude varjus, et kehal oleks ühtlasi valguse- ja õhuvann. Suur tähtsus on sealjuures liikumisel. Muuseas ka hommikune kaste on kehale heaks karastuseks. Kui keha on küllalt harjunud, siis võib hommikuti jooksta palja jalu läbi kõrge kastemärja rohu.

Edasi vaatleme vee mõju teatavate haiguste või häirete puhul. Siin võib vesi aidata jällegi samal põhimõttel, mis juba nimetatud, nimelt et ta mõjutab oma temperatuuri kaudu vereringvoolu. Kehahäired võivad olla verepaisu, veretühjuse, või mürkide tõttu. Vee abil avaldatud erutuse tõttu läheb korda sundida verd ära voolama või juure voolama. Kui see läheb korda, siis järgneb sellele paranemine.

Veega ravimisele kuuluvad järgmised tervisehäired ja haigused: närvinõrkus, unepuudus, närvivalud (neuralgia), peavalud, närvipõletikud

(ishias jne.), neuroosid; lihaste, liigendite ja luuvalud (reumatism jne.) liigrasvumine; verevaesus; kõrgendatud vererõhkumine, veresoonte lupjumine; südamehaigused; krooniline kõhukinnisus; neeru- ja põiehaigused; mitmesugused põletikud ja paistetused, jne., jne.

On leiutatud rida ravimisviise, milledest ühed on võimalikud läbi viia kodus, teised aga ainult vastavates vesiravilates.

Vesiravilates (Tallinnas Erahaiglas, Tartus Vesiravilates, Pärnus, Narva-Jõesuus) on võimalik saada erilist kõrgerõhulist dussi — Charcot dussi. Nimetatud teadlane pani tähele, et suplus okeanis või meres — suures veekogus — mõjub palju karastavamalt ja tervendavamalt kui suplus jões või järves — väikeses veekogus. Ja ta tegi kindlaks, et selle põhjus seisab vee surves; laine veereb jõuga vastu ihu, aidates omalt poolt kokku suruda pinnapealseid veresooni, millele järgneb veresoonte laiaksminek seda suuremal ulatusel. Sellel põhimõttel Charcot konstrueeris seadeldise, millega paisatakse piserdatud veejuga vastu ihu 5-ampeerilise jõuga. Millal seda dussi tarvis, seda määrab kindlaks arst. Üldiselt see ravimisviis tõstab närvide ja lihaste jõudu ja kaotab närvilised häired. Siinkohal ühtlasi kriipsutame alla kasu suplemisest suuremas veekogus.

On olemas koduseks ravimisviisiks Kneipi meetod, veega ülevalamine, mille kohta on olemas ka raamatud. Arstide poolt siiski ei soovitata seda ise hakata tarvitama, sest teadmatult võib sellega minna liiale ja tekitada kahju tervisele. Tarvis on arstilt nõu küsida, kas võib ja kuidas toimida. Üldse pööratagu enne arsti poole kui tahetakse vett ükskõik kuidas ära kasutada kas keha karastamiseks või ravimiseks.

Vannid ravi otstarbeks on väga mitmesugusel kujul. Koduseks tarvituseks ja kõige lihtsamana tuleb kõne alla soe jalavann. See mõjub rahustavalt kui on unepuudus, närviline ärevus, peavalu, külmad jalad, külmetus jne. Peavalude puhul panna ka külma vette kastetud rätik otsaesisele. Selle toimingu tagajärjel tõmmatakse üleliigne veri ülemisest kehaosast või peast ja juhitakse rohkem jäsemetesse. Sooja jalavanni tarvitatakse öhtuti. Jalgu mitte väga kaua vees hoida, kõige rohkem 20 minutit. Vesi võib olla nii soe kui keha kannatab. Esialgu jahedam, pärast kallatakse kuuma vett juure. Kui jalad on olnud soojas vees, siis lõpuks loputatakse üle jahedama veega, mille tagajärjel higiaugud tõmbuvad kokku ja seega on takistatud higistamine ja soojusekaotamine. Peavalu puhul, mis on tingitud rohkest verest peas, ei tarvitata külma jalavanni, sest viimane just surub veel enam verd peaajusse. Mõnel inimesel on tarvis verd juhtida rohkem peasse. Mõned vajavad vaimse töö juures külma jalavanni. Kuid seda tehtagu arsti soovitusel.

Kui käed või jalad on saanud kunagi tugevasti külmetada, siis tekivad külmamuhud; käed või

jalad tursuvad, punetavad ja sügelevad. Sel puhul aitab vahelduv jalavann. Ka närvilisuse ja unepuuduse puhul on soovitatav vahelduv jalavann. Uhes nõus on täiesti soe vesi, teises täiesti külm. Soojas hoida 1—1½ min. ja külmas 1 min. Lõpetada külmaga. See toiming ei peaks kestma mitte üle 15 minuti. Tarvitada järjekindlalt igal öhtul. Kuu aja jooksul peaks olema paranemine.

Allkeha valude puhul tarvitatakse istevanni. Inimene istub keskkehani soojas vees umbes 10 min. Vanni järele loputatakse keha jahedama veega.

Koduselt tarvitatakse ka veel neutraalvanni — vee temperatuur on sama, mis kehalgi, 37° C. Vannis viibitakse 15 minutit. Seda kasutada öhtuti. Mõjub rahustavalt.

Kodus on võimalik teha veel sipelga-, heinapepre-, nõgese-, kaera-, männiekstrakti- ja söehappevannid. Need on närviliste ja reumaatiliste haiguste ravimiseks. Igaks juhaks küsitagu arstilt nõu. Muretsetagu vanni soojuse mõõtmiseks kraadiklaas. Vee soojus ei tohi tõusta üle 45° C. Vannis viibimise aeg esiteks 10 min., siis 15, siis 20, kuni 30 minutini. Vanni üldse võtta 20—30. Sagedus ülepäeviti; kolm vanni nädalas. Vannist välja tulnud, mässitagu end lina sisse, heidetagu voodisse, kaetagu vaibaga kinni ja higistatagu 15 minutit. Kui seejärele heidetakse magama, siis mitte kõvasti kinni katta. Kui aga jäädakse ülevale, siis lamatagu enne vähemalt ½ tundi.

Männiekstraktivannid on head närvinõrkadele, närvilistele, ka reumaatilistele inimestele. Vesi on inimese keha soojuses, 37° C. Ekstrakti on saada apteegist. Pannakse 5—10 supilusikatäit vanni. Leige vesi mõjub välispidi ja eetrilised aurud sissehingatud mõjuvad seespidi rahustavalt ja kosutavalt. Maal võib kevadel korjata männikasvusi ja neist teha vanni. Tagavaraks kuivatatagu varjulises kohas.

Söehappevannide jaoks koduseks tarvituseks on vastavad tabletid. Haiglas aga juhitakse söehappegaas veesse. Vee soojus olgu esialgu 32° C, pärast veel madalam. Need vannid kosutavad närve, südant, kaotavad reumatismi.

Vesiravilates on saadaval tervismuda-, pärmi-, vahu-, männiekstrakti-, söehappe- ja muud vannid. Nendega ravitakse jooksvat, närvinõrkust ja muid haigusi, mis juba eelpool loetletud.

Vesiravi hulka kuuluvad ka märjad lapid ja kompressid. Külme lapp tarvitatakse kõrge palaviku, kuuma- ja päikesepiste puhul. Neid tuleb 3—5 minuti järele uuendada. Peavalude korral, kui on pinnapealsete närvide põletik, näit. kui tuule tõmbusest pea hakkab valutama, siis mitte külmad, vaid soojad lapid.

Kui märg lapp peab jääma kauemaks ihule, siis nimetatakse seda kompressiks. Põletikkude puhul pannakse toasoojas vees kastetud lapp ümber rinna; lapi peale pannakse vee- ja õhukindel kummi, vahariie või pergamentpaber, ja siis seotakse soojalt kinni. Seda on tarvis selleks, et ei tekiks auramist ja kehasoojuse kaotust. Kompres hoitakse peal 3—6 tundi. Külma kompressi mõjul saab üleliigne veri kopsust välja tõrjutud. Külma kompressi tehakse ka paistetuse puhul.

Sooja kompressi tarvitatakse seal, kus on tegemist närvipõletikkudega, nagu lihaste, liigendite ja närvide valud. Sooja abil veri saab tõmmatud nendesse kehaosadesse ja veri kõrvaldab häda. Tehakse sooja märga kompressi ja ka sooja kuiva kompressi. Viimase puhul väänatakse villasest riidest kuum vesi täiesti välja ja selle alla vastu ihu pannakse kuiv linane rätik.

H.

Ta peab olema rahulik ja selge mõistusega. Ema peab olema valmis vastama sadandetele küsimustele, mis sajab igapäev lapse suust. Ta peab oskama vastata küsimusi nii, et laps saaks juhitud õigel teel, et ta saaks oma arenemisele vastava selge pildi ühiskondlikust elust. Ta peab oskama vastata nii, et lapses ei tekiks rasside, rahvaste, riikide, uskkondade ja inimeste suhtes eelarvamusi, mis on selgelt mõtlemisele, inimese õnnele ja arenemisele suureks takistuseks. Ta peab suutma püüda seada end teiste inimeste, teiste olukordade, eeskätt lapse seisukohale, mis on kõige raskem osa ema ülesandes. Kordan siin ühe kuulsa naise mõtet: „Kõige kultuursem inimene on see, kes suudab end seada kõige suurema hulga inimeste seisukohtadele.“ Kui ema püüab oma ülesannet kõigiti täita, siis on ta see, kes seisab kultuurseimale inimesele kõige lähemal.

Tundub, et looduse poolt määratud emaülesande täiuslikult täitmine on peaaegu võimatu läbi viia. Naine jõuaks oma ülesandele siiski lähemale, kui ta oma igapäevases askelduses peatuks viivuks ja mõtleks, mis on tema siht ja kuidas seda otstarbekohasemalt läbi viia. Kui tolmupühkimine röövib lapselt tema ema, siis on küll parem, et tolm oleks kapil, ja mitte lapse hingel. Kui toidukeetmine röövib suurema osa päevast, siis peab toite lihtsustama. Nii mõnigi ema oskab aga kõike teha: tal on aega lastele ja askeldustele. Ta oskab teha töö seltskondlikuks, et ka laps saab sellest osa võtta.

Ema ülesandes seisab ka perekonna hea tooni, rahu ja heaolu alalhoid. Kui ema lauda kattes komistab üle lehtelugeva mehe jala, siis on parem ütelda: „Palun vabandust!“, kui et: „Miks sa jäta oma jalad mulle ette, kas sa ei näe, et ma töotan!“, millele nii mõnigi mees vastab: „Eks sa vaata ette!“ Sellest väikesest viperusest võib tõusta tüli, mis rikub meeoleolu vahet isegi mõneks päevaks ja mille pärast kannatavad eriti lapsed.

Tark ema oskab enesele muretseda ka vajalikku puhkust, mis on nii iseenesest mõistetav teistel ametladel. Ka mees peab selles appi tulema. Kui mees tahab töölt tulles näha rahulikku, tujuküllast, naeratavat, õnnelikku naist, siis ta peab temale aegajalt võimaldama puhkust.

Ema ülesanne on säilitada perekonnas usaldavat vahekorda isa ja lapse, ema ja lapse, mehe ja naise vahel, ja kui ta tuleb sellega toime, siis valitseb perekonnas õhkkond, mis on vajaline õnnelikus perekonnaelus, millest kasvavad elujõulised, elujaatavad ja õnnelikud ühiskonnaliikmed.

abil, kuid aja kulu on siin tühine, võrreldes selle toiminguga kasuga. Need kogemused kasvatavad last iseseisvaks. Suurem osa lapsi tahab olla iseseisvad, ja vanemad ei tohi laste arenemist takistada oma kannatamatusega, vaid peavad neid aitama kasvada iseseisvaks, sest elu nõuab tublisid iseseisvaid inimesi, kes ka kõlbelistes küsimustes suudavad olla iseseisvad.

Lapse kõlbelises kasvatuses omab usuline kasvatus tähtsa koha. Kui vanemad on ristiusu kõlbelistes tõdedes veendunud ja püüavad neid läbi elada, siis soodustab see ka lapse kõlbelist arenemist. Usk elavasse Jumalasse, kes on kõige hea ja täiuse kehastus, on kindlaks abiks inimesele, et kõlbelistes küsimustes talitada õieti. Seepärast on tähtis, et lapses arendataks usulisi tundeid. Laps usub hõlpsasti täiskasvanute usulisi õpetusi ja kasvab perekonna usulisse ringi. Kuigi lapsel jääb usu tõeline olu esialgu võõraks, siiski on lapse-eas rajatud usulisel alusel suur tähtsus tema edaspidise seisukoha võtmises usuküsimustes. Kui ta on selles eas õieti ette valmistatud nende suurte küsimuste jaoks, siis omavad lapseliku meele puhtinimlikult mõeldud vahekorrad küpsmisaastais sügava usulise sisu. Seepärast ei ole sugugi vara, kui ema paneb lapse, kes juba võib rääkida, õhtupalvega voodisse, ja ka söögilaua juures arendab lapse tänu-meelt Jumala vastu. Piibli sügavkõlbelised jutustused on parimateks eeskujudeks lapsele, kes nii himukalt kuulab, kui talle neid jutustatakse. Sellega istutatakse tema hinge juba varakult kõlbeliste tõdede tähtsus tegelikus elus. Laste kaasavõtmine jumalateenistusele on ka lapse elu jaoks väärtuslik. Jumalateenistuse ruum ja kogu talituse mõju jätab sügava mulje lapsele, kuigi ta ei saa aru jutlusest. Lastejumalateenistused on ka väärtuslikumad selle poolest, et lapsele tuuakse uued tõed lähedale arusaadaval viisil.

Võib öelda, et kõlbelises kasvatuses edendab tähtsat osa kasvataja oma kasvatus. Küsimus seisab selles: kas on kasvatajal küllalt enesearevustust ja tahet, et kõrvaldada oma vead, ja kas on tal küllaldaselt oskust luua lapsele õiget ümbrusmaailma ja anda talle kohane tegevus. Vanemate suurim kohus on kasvatada lapsi nii, et nad toimiksid alati kõlbeliselt, ka siis, kui ükski inimese silm ei jälgi neid, vaid et neil oleks see teadmine, et Jumal näeb kõik. Siis ei ole nende põhimõtete teostamine olenev ajast ja olukordadest, vaid nad on kõlbelised põhimõtte enda, mitte kasu pärast.

„Meie Aeg“ ilmub kord kuus. Toimetus ja talitus Tallinnas, Merepuiestee 14-a. Tel. 309-41.

Vastutav toimetaja: M. Bärengrub. Abitoimetaja: H. Pilt. S. P. A. Eesti Liidu väljaanne.

Hind: aastaks 2 krooni, poolaastaks 1 kroon 10 senti, üksiknumber 20 senti. Tellimine kõigist postiasutustest.